

12. Fölötte veszélyes helyeken, a hol ilyen elővigyázat sem volna elegendő, a fa kihozatala csak oly időben engedtetik meg, midőn vonatok nem közlekednek.

13. Ugy a döntés és kihozatal előtt, valamint azután is a lazán heverő kövek szilárd állásba helyezendők.

14. A döntés és szállítás a véderdők felügyeletével és őrzésével megbizott személyzet jelenlétében történik s netaláni új szállítási eszközök berendezéséhez mindenkor a politikai hatóság engedélye szükséges. („Ber. d. Forstver. fr. Oest. ob d. E.“.)

Adatok az „Erdészeti műszótár“-hoz.

I. Debreczenből.

A Debreczenben meghonosított, mintegy 30 ákáczfaj közül magyar nevét az alább felsoroltaknak hallottam :

Agász = ákác (Robinia) általában, de legtöbbnyire a közönséges vagy fehér ákácot (*R. pseudoacacia*) értik alatta.

Arany ákác = *R. aurea*.

Bodros, fodros vagy göndör ákác = *R. crispa* és *tortuosa*.

Enyves vagy ragadós ákác = *R. viscosa*.

Ernyős ákác = *R. Guindiana*. Paropli ákácznak nevezi biz ezt a legtöbb czivis, de olyan is akad, a ki e jó magyar szó helyett, „ernyőt“ mond, épen mint czivis helyett polgárt.

Feketé ákác = *R. nigra*.

Kislevelü ákác = *R. microphylla*.

Jegénye ákác = *R. pyramidalis*.

Meddő ákác = *R. ps. infructa*.

Széleslevelü vagy nagylevelü ákác = *R. latifolia*.

Szomorú ákác = *R. pendula*.

Rózsás ákác = *R. hyspida*.

Törpe vagy kúpákác = *R. Rhedeni*.

Vasfa vagy egylevelű ákác = *R. monophylla*.

A *Robinia* fajokon kívül még a következő 3 fát is ákácznak hívják :

Japán ákác = *Sophora Japonica*.

Japán szomorú ákác = *S. J. pendula*.

Sárga ákác = *Cytisus laburnum*.

Továbbá még az alábbi kifejezések vannak használatban :

Csobány = légely (Erdélyben); fenyőfából készült, hordóhoz hasonló ivóvízes edény.

Lihó = liu; cseber alakú, alul csappal ellátott faedény, melyen át szüreteléskor hordóba töltik a bort.

Öböly, öbölyütés = napforrázás, aszály. Ha esős napok után hirtelen rekkenő melegség áll be (aszályos időjárás,) a nap forró kisütése következtében összeszáradnak a növények levelei a nélkül, hogy színöket elveszitenék, s ez sokszor pusztulásukat is okozza, mire azt mondja a nép, hogy „megütötte az öböly“. Ez Debreczenben előfordul az ákácoknál is.

Samrálni = kaparni; a talajt az elvetendő mag befo gadására előkészíteni, felkaparni, vagy az elvetett magot földdel vékonyan betakarni, begereblyélni (tót eredetű).

Tögyel = dagad, fakad, bomlik, feslik a rügy.

Vargafa = A cserzőkéreg nyérése végett lehántott fiatal kocsányos és kocsánytalan tölgyek törzsei, melyek igen jó tüzfául szolgálnak.

II. A székelyföldről.

Bemagzás = bevetényülés, önvetyényülés.

Bingyó = minden éretlen gyümölcs.

Birtyóka = a szilvafajok zöldessárga színű, lapos, éretlen, férges, kocsis gyümölcse.

Borna = boron, boronafa, lehántott kerek (gömbölyü) vagy két oldalon megbárdolt (nagyábolt) gerenda. Szekrény vizfogóknál, parasztházak építésénél, gabonásoknál, lóvágó iskoláknál, istállóknál stb. használják. A belőle épült faházakat bornaházaknak hívják, mely célra rendszeren 10—15 cm átmérőjü gömbölyü fákat használnak, hogy a tapasz jobban megragadjon, gabonásoknál ellenben — hol nem szokták be-tapasztani — nagyobb méretü, két oldalon megbárdolt gerendákat alkalmaznak, melyek másik két oldala is megfaragtatik kissé, az összeillesztés végett. A lovagló iskoláknál hosszú bornákat használnak.

Borsika = boróka, gyalog fenyő (*Juniperus communis*.)

Borzafa = bodzafa, (*Sambucus*.)

Csencsó = fenyőtoboz. (Gyergyóban.)

Csonkolt fák = a vadak vagy legelő marhák által lerágott, megcsonkított fák.

Csusza = a fenyőtoboz vagy a kukoriczacsó orsója, tengelye, csutkája.

Dunga = donga.

Egy hozatal fa = egy kétfogatu szekér hasáb, dorong vagy galyfa.

Egy tere fa = egy kétfogatu szekérra felrakott kádárfa.

Évődött fa = rothadt épületi fa; évődött gyümölcs = tulérett, erjedésnek indult husos gyümölcs.

Facsintos fa = csavaros, tekerceses, facsaros növézü, szelvényárura feldolgozott fa.

Fenyőalma, fenyődoboz = fenyőtoboz. (Háromsz.)

Fehérfa = jegenye fenyő, (*Abies pectinata*.) Békésmegyében fehérfa = kőris, juhar, szil, nyár, fűz, megkülönböztetésül a tölgytől.

Fényős = fenyves.

Futófenyő, folyófenyő = hehenyefenyő, (*Pinus pumilio*.)

Fűrésztóke = fűrésztonk, rönk, rönkő, ramasz.

Guvad = hámlik tavasszal nedvkeringés beálltakor a háncsrész, (*cambium*.)

Harapégés = futó vagy alomtűz, mely a koronába is felkaphat.

Kutgárgya = kutkáva, kutpadolat, kutdeszkázat, kutgárda.

Kutyafa = kecskerágó, (*Evonymus*.)

Kurkászni = a leszedés után hátramaradott makkot vagy egyéb gyümölcsöt összekeresgélni.

Perjefűzés = kertelés, sövénykerítés. (Háromszékben.)

Popionfa = jegenye nyár, (*Populus pyramidalis*.)

Sasfa = deszkakerítéseknél a deszkák végeinek befogadására horonnyal ellátott, földbe állított oszlopfa.

Sugár = sudarlós. A terebélyes kifejezés a székeltek között általánosan használt meggyökeredzett szó,

Szemerke = luczfenyő, (*Abies excelsa*.)

Sziváj = szivály, szivájk, kötött sárga agyag.

Tekeresfa, facsaros fa = álló, tekerces, csavaros növésű élő fa.

Vaczkorfa = vadkörtefa, (*Pyrus communis*.)

Hajdu János.